

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 6. 2024, sp. zn. 14 To 62/2024, ECLI:CZ:VSPH:2024:14.TO.62.2024.1

Číslo: 54/2025

Právní věta:

Vydání osoby podléhající ukrajinským mobilizačním předpisům na Ukrajinu není nepřipustné z důvodu podle § 91 odst. 1 písm. o) z. m. j. s.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 11.06.2024

Spisová značka: 14 To 62/2024

Číslo rozhodnutí: 54

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Vydání do ciziny

Předpisy: § 91 odst. 1 písm. o) z. m. j. s.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Praze zamítl stížnost vyžádaného I. K. proti usnesení Městského soudu v Praze, ze dne 16. 4. 2024, sp. zn. Nt 421/2023.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením Městský soud v Praze (dále jen městský soud) rozhodl, že podle § 95 odst. 1 zák. č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních (dále jen z. m. j. s.) je přípustné vydání vyžádaného k trestnímu stíhání do Ukrajiny na základě žádosti Generální prokuratury Ukrajiny adresované Ministerstvu spravedlnosti České republiky ze dne 15. 9. 2023, č. j. 19/1/2-29720-23, a zatýkacího rozkazu č. 595/276/17 ze dne 9. 3. 2023 vydaného Okresním soudem ve městě Buchach, Ternopilská oblast, pro trestný čin úmyslného těžkého ublížení na zdraví podle článku 121 části 1 trestního zákoníku Ukrajiny, kterého se měl vyžádaný dopustit jednáním podrobně popsaným ve výroku napadeného usnesení. O přípustnosti vydání bylo rozhodnuto za současného přijetí záruk uvedených v žádosti Generální prokuratury Ukrajiny adresované Ministerstvu spravedlnosti České republiky ze dne 15. 9. 2023, č. j. 19/1/2-29720-23, přičemž znění záruk městský soud citoval ve výroku napadeného usnesení.

2. V odůvodnění usnesení městský soud uvedl, že o vydání vyžádaného rozhodoval na základě návrhu

státní zástupkyně Městského státního zastupitelství (dále jen státní zástupkyně). Ta podala dne 26. 1. 2024 návrh na vyslovení nepřipustnosti vydání vyžádaného k trestnímu stíhání na Ukrajinu z důvodu uvedeného v § 91 odst. 1 písm. o) z. m. j. s. Tento návrh dne 26. 1. 2024 vzala zpět, a to s ohledem na novelizaci zákona č. 65/2022 Sb. o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny, vyvolaným invází vojsk Ruské federace (dále jen *lex Ukrajina*), neboť novelizací provedenou zákonem č. 454/2023 Sb. došlo s účinností k 1. 1. 2024 ke změnám v otázce realizace vydávání osob na Ukrajinu. Posléze státní zástupkyně novým návrhem ze dne 22. 2. 2024 navrhla městskému soudu, aby rozhodl o přípustnosti vydání vyžádaného na Ukrajinu.

3. Městský soud konstatoval, že měl k dispozici žádost Generální prokuratury Ukrajiny o vydání vyžádaného adresovanou Ministerstvu spravedlnosti ČR ze dne 15. 9. 2023, č. j. 19/1/2-29720-23, včetně přiložených extradičních materiálů. Zjištění učiněná z těchto písemností shrnul v odstavcích 8 až 18 odůvodnění napadeného usnesení. Zmínil, že písemnosti obsahují podrobný popis procesního postupu orgánů činných v trestním řízení na Ukrajině, jakož i odkaz na platné právní předpisy této země. Dále informaci, že trestní odpovědnost nebyla podle tamní platné legislativy promlčena. Součástí extradiční žádosti je také poskytnutí záruk z ukrajinské strany (viz výrok napadeného usnesení).

4. Z příloh žádosti o extradici městský soud především poukázal na dodatek k žádosti o vydání opatřený překladem, ve kterém je vysvětleno, v jakém rozsahu jsou omezeny orgány Ukrajiny v dodržování svých povinností podle mezinárodních smluv po dobu ozbrojené agrese Ruské federace proti Ukrajině a vyhlášení stanného práva na Ukrajině. Dále na usnesení ze dne 9. 3. 2023 č. 595/276/17, vydané Okresním soudem Buchach v Ternopilské oblasti, o předběžném opatření ve formě zadržení vyžádaného, kde je uveden rovněž popis jednání, pro které je vyžádaný stíhán, a dále skutečnost, že po vyžádání bylo dne 2. 9. 2017 vyhlášeno mezinárodní pátrání. Popis trestného jednání byl vyžádanému sdělen též v usnesení ze dne 20. 12. 2016 o oznámení podezření. Dále městský soud poukázal na znění podstatných ustanovení trestních předpisů Ukrajiny a potvrzení ohledně běhu promlčecí doby ze dne 24. 8. 2023. Též na osvědčení o důkazech opatřených ukrajinskými orgány, které potvrzují podezření ze spáchání trestného činu. Zmínil také písemnost potvrzující, že vyžádaný je státním občanem Ukrajiny, ze dne 25. 8. 2023.

5. Obsáhle citoval z odůvodnění návrhu státní zástupkyně ze dne 22. 2. 2024. Konstatoval, že státní zástupkyně uvedla, že jí nejsou známy překážky uvedené v § 91 odst. 1 písm. a) až písm. n) z. m. j. s. Pečlivě se zabývala posouzením přípustnosti vydání vyžádaného z hlediska překážek uvedených v § 91 odst. 1 písm. o) a písm. p) z. m. j. s. Pokud jde o překážku spočívající v tom, že by vydání vyžádaného bylo v rozporu s mezinárodními závazky vyplývajícími pro Českou republiku z mezinárodních úmluv v oblasti lidských práv a základních svobod, státní zástupkyně odkázala na relevantní právní předpisy, judikaturu a stanoviska, jakož i na sdělení týkající se problematiky vydávání osob na Ukrajinu, tedy dokument zpracovaný odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ve spolupráci s mezinárodním odborem trestním Ministerstva spravedlnosti a mezinárodním odborem Nejvyššího státního zastupitelství nazvaný „Možnost realizace extradice a trestu vyhoštění na území Ukrajiny v kontextu probíhajícího ozbrojeného konfliktu v důsledku agrese Ruské federace proti Ukrajině“ (dále jen zpráva o Ukrajině). Za zásadní považovala skutečnost, že novelizací byl vypuštěn § 6 odst. 6 *Lex Ukrajina*, což je podle názoru státní zástupkyně nutno vykládat tak, že nyní již není bráněno jakémoliv formě nedobrovolného návratu.

6. Městský soud poukázal i na to, jak se státní zástupkyně vypořádala s otázkou, do jaké míry jsou ohrožena lidská práva vyžádaného včetně toho, do jaké míry je možné ochranu lidských práv (a to především práva na život) dostatečně efektivně zajistit přijetím nabízených záruk ze strany Generální prokuratury Ukrajiny, s ohledem na skutečnost, že část území Ukrajiny se nachází ve válečném konfliktu. V té souvislosti se státní zástupkyně zaobírala otázkou posouzení tzv. reálného nebezpečí, jakožto ustáleného pojmu vytvořeného judikaturou ESLP. Upozornila na článek 3 Úmluvy proti

mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání z roku 1984 (dále jen Úmluva) či závazky upravené v článku 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, tj. právo na spravedlivý proces.

7. Státní zástupkyně nepochybovala, že záruky nabízené Generální prokuraturou Ukrajiny jsou hodnověrné, dostatečné a kontrolovatelné ze strany České republiky. O dostatečném vysokém stupni ochrany ostatních lidských práv a základních svobod neměla státní zástupkyně pochybnosti, vycházejí z veřejně přístupných informací o monitorovacích misích mezinárodních organizací. Svě úvahy opřela též o již zmíněnou zprávu o Ukrajině, která byla zpracována ke dni 19. 2. 2024.

8. Státní zástupkyně tedy dospěla k závěru, že vydání vyžádaného do jeho domovského státu nebrání žádné právní překážky, především ty podle § 91 odst. 1 písm. o) až písm. p) z. m. j. s., a proto městskému soudu navrhla, aby rozhodl, že vydání vyžádaného k trestnímu stíhání na Ukrajinu je přípustné.

9. Městský soud v odůvodnění napadeného usnesení citoval také stanovisko vyžádaného. Ten se svým vydáním na Ukrajinu nesouhlasí. V písemném vyjádření uvedl, že popsaného jednání se nedopustil a nesouhlasí s ním. Celá kauza byla zfalšována policisty, kteří chtěli úplatek. Ke skutku mělo dojít v roce 2015, přičemž od té doby normálně cestoval a až v roce 2023 najednou zjistil, že je v pátrání. Na Ukrajině stále trvá válka a vyžádaný je přesvědčen, že by byl okamžitě po vydání poslán do bojů na frontu. Ke své osobě uvedl, že v České republice dostal vízum a dočasnou ochranu, žije s manželkou a nezletilým synem na ubytovně v XY a živí se jako dělník. Nebylo proti němu vedeno jiné trestní řízení, nebyl soudně trestán ani ve výkonu trestu. Podle jeho názoru není Ternopilská oblast bezpečná, probíhá ostřelování celé Ukrajiny. Zná mnoho svých kamarádů z Ternopilské oblasti, kteří byli nedobrovolně mobilizováni do ukrajinské armády a zná konkrétně pět případů, kdy byli jeho známí usmrceni v souvislosti s válkou, a další případy zranění. Se svým vydáním by nesouhlasil ani v případě, že by na Ukrajině válka neprobíhala.

10. Jakými úvahami dospěl městský soud k závěru, že vydání vyžádaného je přípustné, vysvětlil v odstavcích 40 a následujících. Konstatoval, že z již uvedené zprávy o Ukrajině vyplývá, že dočasná ochrana není podle z. m. j. s. ani podle trestního zákoníku sama o sobě důvodem nepřípustnosti extradice nebo uložení či realizace trestu vyhoštění. Ke dni 1. 1. 2024 je konflikt na území Ukrajiny lokalizovaný, bez zásadních dynamických změn, a netýká se bezprostředně celého území Ukrajiny. Samotná přítomnost osoby v těch oblastech Ukrajiny, které nejsou bezprostředně ohroženy ruskou agresí, nevede k riziku vážné újmy ve smyslu principu non-refoulement. Poukázal i na to, že novelizací Lex Ukrajina s účinností od 1. 1. 2024 došlo ke změnám v otázce realizace vydávání osob s dočasnou ochranou na Ukrajinu. Zdůraznil, že i nadále je nutno dbát procesních záruk při extradici osob, které stanovil ESLP svou judikaturou za současného posouzení skutečností *ex nunc*. Uzavřel, že je nutno každý jednotlivý případ posoudit individuálně, zejména s přihlédnutím k místu přesunu vyžádané osoby a k zárukám, které poskytly kompetentní ukrajinské orgány.

11. Městský soud připomněl, že Ministerstvo spravedlnosti v březnu 2022, tedy po rozpoutání válečné agrese Ruské federace, zaujalo stanovisko, že vydávání osob na Ukrajinu není možné, a to především s ohledem na zcela nepředvídatelnou bezpečnostní situaci a nejistoty ohledně kontroly území znemožňující výkon pravomocí ukrajinských úřadů. Došlo tedy k plošnému pozastavení všech forem nedobrovolných návratů na území Ukrajiny, zahrnující též realizaci trestů vyhoštění či správního vyhoštění. Právním základem takové nepřípustnosti pak bylo ustanovení § 91 odst. 1 písm. o) z. m. j. s. V důsledku již výše uvedené novelizace Lex Ukrajina je ovšem s účinností od 1. 1. 2024 možné realizovat tresty vyhoštění na Ukrajinu i v případech, že byla osobám v České republice udělena dočasná ochrana. Tím došlo k posunu stávajícího stavu, kdy již neplatí plošné pozastavení jakýchkoliv nedobrovolných návratů na Ukrajinu a není tím ani vyloučena možnost vydání osoby na Ukrajinu k trestnímu stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody. Zásadním je zkoumání, zda ve

smyslu ustanovení § 91 odst. 1 písm. o) z. m. j. s. není vydání v rozporu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z mezinárodních smluv o lidských právech a základních svobodách.

12. Z toho důvodu věnoval městský soud největší pozornost vysvětlení, proč neshledal ani důvod nepřipustnosti vydání podle § 91 odst. 1 písm. o) z. m. j. s., tedy že by vydáním vyžádaného Česká republika porušila své závazky vyplývající z mezinárodních lidskoprávních úmluv. Ve shrnutí relevantních předpisů a ustálené judikatury zmínil jako základní Úmluvu v článku 3. Konstatoval, že tento článek zakotvuje práva, která nelze za žádných okolností derogovat, a představuje základní pilíř hodnot demokratických společností, které tvoří Radu Evropy. Judikatura ESLP dále v tomto ohledu požaduje, aby zacházení hrozící cizinci dosáhlo alespoň minimálního stupně závažnosti za současného prokázání toho, že existují závažné a ověřené důvody se domnívat, že vyžádané osobě hrozí skutečné riziko, že s ní bude zacházeno v cílové zemi v rozporu s článkem 3 Úmluvy. Podle městského soudu lze shrnout, že vyžádaná osoba musí mít nějaké zvláštní charakteristiky, pro které by zrovna ona měla ve své domovské zemi čelit riziku újmy, nicméně čím horší je obecná bezpečnostní situace v dané zemi, tím méně stačí u vyžádané osoby oněch zvláštních charakteristik, tedy tato první podmínka se oslabuje. Ve vztahu k ozbrojenému konfliktu může být tato podmínka považována za prokázanou v těch nejextrémnějších případech obecného násilí, kdy ozbrojený konflikt dosáhne natolik vysoké úrovně, že existují závažné důvody se domnívat, že civilista by byl v případě vrácení do dotyčné země, nebo případně regionu, vystaven, z důvodu své pouhé přítomnosti na území této země nebo regionu, reálnému nebezpečí uvedeného ohrožení.

13. Městský soud se tedy v odstavcích 54 a 55 odůvodnění napadeného usnesení zabýval otázkou bezpečnosti osob ve vazbě nebo ve výkonu trestu na Ukrajině. Vyšel přitom z vyjádření Ministerstva spravedlnosti Ukrajiny č. 47851/123146-30-23/12.1.3 ze dne 10. 11. 2023, podle něhož se bezpečnost osob omezených na svobodě považuje za nejvyšší prioritu při stanném právu. Celkový počet krytů pro civilní ochranu pokryje přibližně 80 % vězeňské populace. Pro případ ohrožení života a zdraví jsou osoby omezené na svobodě v souladu s platnými předpisy evakuovány. V současné době nejsou žádné osoby omezené na svobodě drženy ve vazebních a vězeňských zařízeních, která se nacházejí v blízkosti oblastí, kde probíhají vojenské operace.

14. V odstavcích 56 až 58 odůvodnění napadeného usnesení se městský soud podrobně zabýval způsoby, jakými dochází na Ukrajině k výkonu vojenské služby. Zdůraznil, že z ukrajinských právních předpisů vyplývá, že občané Ukrajiny, kteří vykonávají trest v zařízeních pro výkon trestu nebo na které byla použita donucovací opatření zdravotnického charakteru, nepodléhají registraci na odvodních místech.

15. Pozornost věnoval i tomu, že vyžádaný je žádán za účelem trestního stíhání v Ternopilské oblasti na západě Ukrajiny. Z výše uvedené zprávy o Ukrajině citoval, že tato oblast je jednou z nejbezpečnějších na celé Ukrajině, leží na západě Ukrajiny a je identifikována jako jedna z oblastí s nejmenším výskytem mimořádných událostí. Civilní infrastruktura nebyla, s výjimkou 7 incidentů (z toho poslední v květnu 2023), narušena. Úroveň zásobování, služeb a přístupu ke zdravotní péči či elektřině je stabilní. Základní zboží je dostupné, tato dostupnost může být omezena v době vyhlášení protiletectvého poplachu. Z hlediska civilních bojů se v roce 2023 situace na Ukrajině stabilizovala na linii na východě a jihovýchodě země, střety mezi ruskými a ukrajinskými jednotkami probíhají v oblastech Charkovské, Luhanské, Doněcké, Záporožské a Chersonské. Ačkoliv jsou ruské síly schopny ostřelovat celé ukrajinské území, vzdušné útoky míří primárně do okolí linie bojů a případně do míst s kritickou infrastrukturou.

16. Městský soud v té souvislosti zmínil, že se zabýval obsahem diplomatických záruk, tedy tím, zda jsou dostatečně konkrétní a zda jejich obsah eliminuje rizika, která byla zjištěna v souvislosti s válečnou agresí ze strany Ruské federace na území Ukrajiny. Konstatoval, že nabídnuté diplomatické záruky směřovaly především k otázce spravedlivého procesu a plnění požadavků vyplývajících z

mezinárodních úmluv. Jde o záruky, že trestní řízení proti vyžádanému není zaměřeno na stíhání z politických důvodů nebo z důvodu rasy, náboženství nebo národnosti, že vyžádaný bude stíhán jen pro trestný čin, pro který by byl vydán a nebude deportován ani předán do třetí země, bude mu přiznáno právo na spravedlivý proces, na obhajobu a pomoc právníka, pokud bude uvězněn, pak nebude vystaven jakémukoliv zacházení ohrožujícímu jeho fyzickou nebo mentální integritu a podmínky uvěznění nebudou nelidské nebo ponižující, a bude mu poskytnut volný přístup k adekvátní lékařské péči. Za významné ve vztahu k aktuální situaci na Ukrajině přitom městský soud považoval nabízené doplnění těchto záruk v tom smyslu, že trestní řízení proti vyžádanému bude prováděno na území významně odlišném (vzdáleném) od oblasti aktivního nepřátelství Ruské federace, v Ternopilské oblasti, a že pokud by svoboda vyžádaného byla omezena zadržením, bude umístěn do centra předběžného zadržení co nejbližší konání trestního řízení, tedy Ternopilské oblasti. V případě žádosti ze strany příslušných úřadů České republiky pak může být výše uvedené omezující opatření související se zadržením realizováno v instituci umístěné více na západ, tedy ještě dál od oblastí aktivního nepřátelství.

17. Městský soud shrnul, že považuje poskytnuté záruky a podklady k jednání, jehož se měl vyžádaný dopustit, za dostačující. Podle jeho názoru lze opodstatněně očekávat standardní postup dodržování lidských práv a jejich respektování, včetně pravidel spravedlivého procesu a akceptovatelného režimu zacházení s uvězněným. Trestní stíhání navíc bude prováděno v oblasti mimo probíhající boje válečného konfliktu. Garance a záruky městský soud vyhodnotil jako nikoliv toliko formální nebo proklamativní, nýbrž důvěryhodné. Neshledal žádné konkrétní důvody pro to, aby těmto zárukám nebylo možno důvěřovat či je zpochybňovat. Uvedl, že nesplnění garancí a záruk by navíc do budoucna mohlo vést k oslabení mezinárodní prestiže Ukrajiny a k tomu, že by o jejich budoucích žádostech o vydání osob k trestnímu stíhání mohlo být rozhodnuto negativně.

18. Městský soud proto rozhodl o přípustnosti vydání vyžádaného k trestnímu stíhání na Ukrajinu, neboť za současného přijetí záruk vyžadující strany došlo k rozptýlení pochybností o možné nepřípustnosti vydání s ohledem na § 91 odst. 1 písm. o), případně p) z. m. j. s., a nebyly zjištěny ani žádné jiné důvody nepřípustnosti vydání ve smyslu § 91 odst. 1 z. m. j. s.

19. Proti tomuto usnesení podal vyžádaný v zákonné lhůtě stížnost. V písemném odůvodnění stížnosti, které bylo zpracováno obhájcem vyžádaného, jsou stížnostní důvody podřazeny pod celkem devatenáct bodů. Podle vyžádaného je nutno především na celou problematiku nahlížet optikou ochrany základních lidských práv a svobod. Zdůraznil, že na Ukrajině je vedena válka. Ukrajina sice nabídla záruky a možná tyto záruky i dodrží, ovšem Ruská federace se těmito zárukami na ukrajinském území řídit nebude. Podle vyžádaného nelze na problematiku nahlížet tak, že je Ukrajina rozdělena na dvě části, tedy bezpečnou a nebezpečnou. Uprchlíci pocházejí ze všech částí Ukrajiny, i ze západních oblastí, a mezinárodní právo chrání i tyto osoby, neboť válka se týká celého území. Poukázal na to, že věznice disponují kryty jen pro 80 % odsouzených, přičemž i toto číslo může být dle jeho názoru značně nadsazené oproti realitě. Navíc Ternopilská oblast, kam má být vydání vyžádaného realizováno, zaznamenala jen v roce 2023 sedm raketových útoků. Toto číslo může být nově podstatně vyšší, protože Ruská federace již vede likvidační válku, která se dotýká celého území Ukrajiny. Zmínil též, že Ukrajina není na seznamu tzv. bezpečných zemí s odkazem na vyhlášku č. 289/2023 Sb.

20. Vyžádaný poukázal i na to, že došlo ke změně ukrajinských právních předpisů týkajících se vojenské služby a tyto změny se promítají do ukrajinského trestního práva. V současnosti již nejde jen o připravovaný zákon, jak uváděl městský soud.

21. Jako na zásadní skutečnost poukázal vyžádaný na své aktuální osobní poměry. V České republice má plné zázemí, práci a rodinu, která na něm závisí též po materiální stránce. Není proti němu vedeno jiné trestní řízení, nebyl odsouzen a vede zde řádný život.

22. Vyžádaný závěrem navrhl, aby stížnostní soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil nalézacímu soudu k dalšímu projednání.

23. Vrchní soud v Praze (dále jen vrchní soud) v souladu s ustanovením § 147 odst. 1 tr. ř. přezkoumal správnost výroku napadeného usnesení i řízení, které vydání usnesení předcházelo. Konstatuje, že městský soud rozhodoval o přípustnosti vydání vyžádaného na základě návrhu státní zástupkyně ze dne 22. 2. 2024, tedy kompetentního orgánu, který mu byl předložen spolu s extradičními materiály poskytnutými vyžadující stranou. Městský soud nařídil veřejné zasedání k projednání návrhu na den 17. 4. 2024. Veřejného zasedání se vyžádaný účastnil osobně, měl právo vypovídat a možnost se vyjádřit i k prováděným listinným důkazům. Vyžádaný je zastoupen advokátem. Vrchní soud tak neshledal v řízení před městským soudem, ale ani v předchozím předběžném šetření, žádné vady, které by mohly mít vliv na správnost rozhodnutí.

24. Vrchní soud také zastává názor, že městský soud provedl dokazování v rozsahu potřebném pro rozhodnutí. Nepochybil, když zamítl návrh vyžádaného na doplnění dokazování vyžádáním přípravy ukrajinského zákona č. 11079, podle něhož by osoby ve výkonu trestu měly být mobilizovány. Městský soud správně dospěl k závěru, že šlo o v té době připravovaný zákon, přičemž z dostupných zpráv z mediálního prostoru měla být i případná mobilizace založena na principu dobrovolnosti.

25. Jak již bylo uvedeno, městský soud velmi podrobně vysvětlil, jakými úvahami dospěl k závěru, že není naplněn žádný z důvodů nepřípustnosti vydání podle § 91 odst. 1 z. m. j. s. Vrchní soud konstatuje, že úvahy městského soudu mají podklad v provedených důkazech. Vyžádaný ve stížnosti zdůraznil především nutnost pečlivě posoudit riziko potenciálně hrozící újmy jako důležitý aspekt celé věci. Dále uvedl, že nechce být v případě vydání odveden do výkonu vojenské služby, čehož se velmi obává. Zároveň se bojí být ve výkonu trestu či jiném dočasném omezení svobody v zemi, kde Ruská federace podniká raketové útoky.

26. Vrchní soud se proto musí zabývat problematikou nepřípustnosti vydání vyžádaného podle § 91 odst. 1 písm. o) a p) z. m. j. s. Podle těchto ustanovení je vydání osoby do cizího státu nepřípustné, bylo-li by v rozporu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z mezinárodních smluv o lidských právech a základních svobodách [písmeno o)], nebo je-li důvodná obava, že by osoba, o jejíž vydání jde, byla v cizím státě vystavena pronásledování z důvodu svého původu, rasy, náboženství, pohlaví, příslušnosti k určité národnosti nebo jiné skupině, státního občanství nebo pro své politické názory či jiných obdobných důvodů nebo že by se zhoršilo její postavení v trestním řízení nebo při výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody anebo ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody [písmeno p)]. U obou zmíněných důvodů nepřípustnosti vydání jde o zákonné vyjádření zásady non-refoulement, tedy zásady nenavrácení, jejíž podstatou je zákaz státu navrátit cizince do jiného státu, v němž by byl ohrožen jeho život nebo osobní svoboda na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení, případně by mu hrozilo, že bude porušeno jeho právo na život nebo že bude vystaven mučení nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu nebo by mu zjevně hrozilo popření práva na osobní svobodu či práva na spravedlivý proces. Tento zákaz se plně uplatní při posuzování jakéhokoli návratu cizince, jestliže hrozí porušení zásady nenavrácení. Není podstatné, zda jde o vyhoštění nebo extradici (např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 4. 9. 2014 ve věci stížnosti č. [140/10](#) Trabelsi proti Belgii, bod 116).

27. Jak již bylo uvedeno výše, obecně pro stanovení kritérií zásady non-refoulement jde v první řadě o skutečnost, že vyžádaná osoba musí mít nějaké zvláštní charakteristiky, pro které by zrovna ona měla ve své domovské zemi čelit riziku újmy, jde tedy klasicky například o osoby patřící či hlásící se k utiskovanému menšinovému etniku, osoby, jejichž politické názory se neslučují s ideologickým vedením země a za toto je hrozící předpoklad pronásledování, či osoby odlišné sexuální orientace. V případě vyžádaného žádný takový předpoklad nebyl shledán. Pokud u vyžádané osoby takové zvláštní

charakteristiky nejsou, je nutno přihlédnout k obecné bezpečnostní situaci v dané zemi, kdy čím horší je bezpečnost, tím více je oslaben vliv osobních charakteristik. Při kritické a extrémní situaci v dané zemi může být úplně vymizelý, neboť ESLP v takovém případě dovodil, že pouhý pobyt vyžádaného, který nemá žádné dané zvláštní charakteristiky, na takovém území či v regionu sebou nese riziko ohrožení jeho základních lidských práv.

28. Pokud hrozí takové porušení zákazu špatného zacházení ve vztahu k osobám, jež mají být vydány, mohou reálnost nebezpečí takového jednání snížit (diplomatické) záruky vyžadujícího státu. Tyto záruky jsou ujednáním mezi dvěma státy, jimiž stát, který přijímá osobu, poskytuje státu, který osobu vydává, záruku, že s vydávanou osobou bude jednáno v souladu s podmínkami stanovenými v tomto ujednání, resp. podle závazků stanovených mezinárodním právem. Současně se na tyto záruky lze spolehnout pouze tehdy, jsou-li vhodným, a především účinným prostředkem k odstranění nebezpečí, jež hrozí vydávané osobě, a zároveň lze-li je v dobré víře považovat za spolehlivé. Tato spolehlivost se posuzuje prostřednictvím 11 kritérií vyplývajících z judikatury Evropského soudu pro lidská práva, které stanovil též Ústavní soud České republiky [srov. rozsudek [Othman \(Abu Qatada\) proti Spojenému království](#), bod 189; nález sp. zn. [II. ÚS 2299/19](#), bod 82]. Zejména to znamená posoudit, (1) zda má příslušný soud možnost seznámit se s podmínkami diplomatických záruk, (2) zda jsou záruky dostatečně konkrétní, nebo naopak vágní a příliš obecné, (3) kdo záruky poskytl a zda je tato osoba oprávněna zavazovat přijímající stát, (4) vydala-li záruky ústřední vláda přijímajícího státu, zda lze očekávat, že jimi budou vázány i místní úřady, (5) zda se záruky vztahují na zacházení, které je v přijímajícím státě v souladu se zákonem či nikoli, (6) zda záruky poskytl smluvní stát Rady Evropy, (7) délku a význam dvoustranných vztahů přijímajícího a vydávajícího státu, včetně toho, zda přijímající stát v minulosti dodržoval podobně poskytnuté záruky, (8) zda lze ověřit dodržení uvedených záruk objektivním způsobem prostřednictvím diplomatických či jiných monitorujících mechanismů, včetně nerušeného přístupu k právním zástupcům dotčené osoby, (9) zda je v přijímajícím státě efektivní systém ochrany proti mučení, včetně toho, zda je ochoten spolupracovat s mezinárodními monitorujícími mechanismy (zahrnujícími i neziskové organizace zabývající se ochranou lidských práv na mezinárodní úrovni) a zda je ochoten vyšetřovat tvrzení o mučení a za mučení odpovědné osoby potrestat, (10) zda byla dotčená osoba v minulosti vystavena špatnému zacházení v přijímajícím státě a (11) zda již zkoumaly spolehlivost poskytnutých záruk vnitrostátní soudy ve vydávajícím státě, který je smluvní stranou Úmluvy.

29. Výše uvedené závěry nastínil i Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 14. 12. 2022, sp. zn. [II. ÚS 1199/22](#), na nějž vyžádaný ve stížnosti poukázal. Tímto nálesem Ústavní soud založil obecný rámec posuzování přípustnosti vydání vyžádaných osob ve vztahu k aktuálnímu probíhajícímu válečnému konfliktu na Ukrajině. Zdůraznil zde především nutnost individuálního posouzení každého jednotlivého případu. Jak sám Ústavní soud ovšem uvedl, tento nález nelze vykládat tak, že by probíhající válečný konflikt po dobu jeho trvání bez dalšího vylučoval možnost vydávání osob na Ukrajinu. Nutno je také zmínit, že nález Ústavního soudu se týkal vydání občana Ruské federace do jeho domoviny, takže v tomto ohledu jde o odlišnou situaci. Ústavní soud se tedy v tomto kontextu zabýval významem diplomatických záruk poskytnutých Ruskou federací vzhledem k probíhajícímu konfliktu, ovšem také zdůraznil, že přípustnost vydání osoby není závislá na členství dožadujícího státu v Radě Evropy či jeho vázanosti Úmluvou. Jde pouze o možné záruky, které při rozhodování soudu o přípustnosti vydání musí být zohledněny společně s dalšími rozhodnými okolnostmi.

30. Lze tedy shrnout, že i po zhodnocení výše nastíněných kritérií vrchní soud neshledal důvod nepřipustnosti vydání vyžádaného na Ukrajinu. Byť si je pochopitelně vědom závažnosti válečného konfliktu na daném území, musí připustit, že v současné době je konflikt vyvolaný agresí Ruské federace dlouhodobě stagnující a soustředí se stále na kritické východní a jihovýchodní regiony Ukrajiny. Situace na Ukrajině je dlouhodobě a podrobně monitorována mezinárodními pozorovateli. V legislativě České republiky došlo na základě všech zjištěných poznatků z posledních měsíců

válečného konfliktu k určitému uvolnění pravidel, které se projevilo výše uvedenou novelizací *lex* Ukrajina, ale také vypracováním výše zmíněné zprávy o Ukrajině.

31. Městský soud se v odůvodnění napadeného usnesení podrobně zabýval způsoby, jakými dochází na Ukrajině k výkonu vojenské služby, neboť šlo o jednu z námitek vyžádaného. Vrchní soud dává vyžádanému za pravdu, že došlo ke změně ukrajinských právních předpisů, které se dotýkají vojenské služby a odvodů a tyto změny jsou již platné. Konkrétně se jedná o novelu trestních předpisů zahrnující zavedení institutu podmíněného předčasného propuštění osob z výkonu trestu za jejich přímou účast na obraně země, ochraně její nezávislosti a územní celistvosti. Tato novela vstoupila v platnost 19. 5. 2024 a je tedy skutečně nyní možno prolomit obecnou výše uvedenou a dříve platnou zásadu, že osoby ve výkonu trestu či obecně odsouzené za trestné činy byly vyřazeny z vojenské evidence. Nově zavedený článek 81-1 trestního zákoníku Ukrajiny stanoví, že „v době mobilizace a/nebo stanného práva může soud osobám ve výkonu trestu omezení svobody nebo odnětí svobody na určitou dobu povolit podmíněné předčasné propuštění k výkonu vojenské služby na základě smlouvy.“ Je tedy zjevné, že nejde o nedobrovolný odvod osob ve výkonu trestu proti jejich vůli, naopak je zachován princip dobrovolnosti výměnou za možnost dosáhnout podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Vyžádanému tedy ani přes tyto změny nehrozí, že bude proti své vůli odveden k výkonu vojenské služby. Tuto námitku tedy vrchní soud neshledal důvodnou.

32. K námitce vyžádaného, že Ukrajina není zařazena do seznamu bezpečných zemí, vrchní soud konstatuje, že vyhláška č. 289/2023 Sb. pouze novelizuje vyhlášku č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu, konkrétně § 86 odst. 4 tohoto zákona. Takto vydaný seznam bezpečných zemí tedy má význam v řízení o udělení mezinárodní ochrany. Podmínky rozhodování o přípustnosti vydání vyžádaného jsou upraveny z. m. j. s., jakož i mezinárodními smlouvami a soudy se při jejich aplikaci řídí také judikaturou ESLP a Ústavního soudu. Výše bylo vysvětleno, že při rozhodnutí o přípustnosti vydání vyžádaného bylo postupováno plně v souladu s těmito prameny.

33. Námitka vyžádaného, že v České republice žije řádným životem a má zde rodinné zázemí, směřuje k důvodu nepřípustnosti vydání, který je upraven v § 91 odst. 1 písm. c) z. m. j. s. Městský soud se v odůvodnění napadeného usnesení omezil pouze na strohé konstatování, že vyžádaný není osobou, která by byla vzhledem k okolnostem uvedeným v zákoně vydáním nepřiměřeně postižena. Vrchní soud doplňuje, že citované zákonné ustanovení je výrazem zásady přiměřenosti. Je třeba zdůraznit, že vydání vyžádaného vždy představuje výrazný zásah do jeho života. V souladu s tímto zákonným ustanovením je třeba zvážit na jedné straně oprávněný zájem na tom, aby žádný trestný čin nezůstal nepotrestán, a na straně druhé přiměřenost zásahu do života vyžádaného v souvislosti se zajištěním tohoto požadavku. Důvody nepřiměřenosti takového zásahu mohou být humanitární, například nízký věk vyžádané osoby. Případně důvody osobní, například nepříznivý zdravotní stav. Žádný takový důvod u vyžádaného zjištěn nebyl. Eventuálně může nepřiměřenost zásahu do života vydávané osoby být způsobena i důvody rodinnými. Podle judikatury ESLP však jen ve zcela výjimečných případech, jako v situaci řešené rozsudkem ESLP ve věci Nasri proti Francii z 13. 7. 1995 č. [19465/92](#). Šlo o vyhoštění hluchoněmého a negramotného muže, který neovládal znakovou řeč a byl schopen komunikovat jen s členy rodiny. Ani podobné výjimečné okolnosti v případě vyžádaného vrchní soud neshledal. Dospěl tak k závěru, že intenzita zásahu do života vyžádaného v případě jeho vydání, nemůže převýšit zájem na tom, aby byla řádně projednána trestní věc vyžádaného, který je stíhán pro závažný násilný delikt. Důvod nepřípustnosti vydání podle citovaného zákonného ustanovení proto neshledal.

34. Vrchní soud tedy ve všech ohledech sdílí stejný názor s městským soudem a v ostatním odkazuje na argumentaci uvedenou městským soudem v odůvodnění napadeného usnesení. Dodává, že obecně lze říct, že za více než dva roky trvání válečného konfliktu na Ukrajině je v současnosti konflikt stagnující s tím, že oblasti západní Ukrajiny, kam spadá i Ternopilská oblast, jsou válečným konfliktem zasaženy jen málo. Došlo též k posunu v právních předpisech a rozhodovací praxi soudů

od prostého „nevydávat za žádnou cenu“ k uvolnění ve smyslu nutnosti zkoumat každý jednotlivý případ individuálně s přihlédnutím k osobě vyžádaného a situaci v konkrétním místě, kam bude vyžádaný umístěn.

35. Záruky poskytnuté kompetentním orgánem Ukrajiny lze mít dle vrchního soudu za důvěryhodné a není důvod pochybovat o tom, že orgány, které ujištění poskytly, je míní zcela vážně a zasadí se o to, aby ve věci vyžádaného svým závazkům dostály. Vrchní soud nemá informace o tom, že by v obdobných případech bylo postupováno jinak.

36. Stížnost vyžádaného proto byla jako nedůvodná zamítnuta.